

Mai més!

Butlletí d'informació i comunicació de l'**Amical de Mauthausen**
i altres camps de concentració nazis

Sumari

- 1 Pobles i ciutats recorden els deportats republicans
- 2 Resolució contra les agresions al antic camp de concentració de Dachau
- 2 Activitats des de gener a març de 2002
- 2 Recordem a...
- 3 Nomenament
- 4 Les imatges de Mauthausen
- 4 Lectures recomanades

EDITA:

Amical de Mauthausen i altres camps de concentració nazis.
Aragó, 312 , àtic 3 - 08009 Barcelona
Tel. 93 488 10 68 - Fax 93 487 20 26

REDACCIÓ: Rosa Toran

SERVEIS EDITORIALS:

J.J.Gràfics
Tel. 93 555 43 18 - 08328 Alella

© de l'editor, Barcelona 2000

S'autoritza la reproducció de fragments citant la procedència.

POBLES I CIUTATS RECORDEN ELS DEPORTATS REPUBLICANS

L'Ajuntament de Velilla de San Antonio (Madrid) ha erigit un monument i ha dedicat una plaça, Plaza del Triángulo Azul, als deportats i deportades víctimes del nazisme, el passat mes de novembre.

L'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú (Barcelona) ha complert el seu compromís d'erigir un monument, obra de l'escultor Andreu Alfaro, als vilanovins que van patir la deportació als camps nazis. La inauguració va tenir lloc el dia 16 de desembre de 2001.

PROPERA ASSEMBLEA

La propera assemblea general de socis se celebrarà el proper dia 28 d'abril a la ciutat de Reus (Tarragona). L'elecció respon al fet d'haver-hi tretze reusencs que patiren la deportació i a la favorable acollida i col·laboració de l'ajuntament d'aquesta ciutat.

COL·LABORACIONS

OCTUBRE 2001: RESOLUCIÓ CONTRA LES AGRESSIONS A L'ANTIC CAMP DE CONCENTRACIÓ DE DACHAU

Nota enviada al govern alemany per l'associació d'expresoneres de Ravensbruck

Coincidint amb la trobada anual, les integrants del Lagergemeinschaft Ravensbrück/Freundkreis (Associació d'expresoneres de Ravensbrück/Cercle d'Amigues), vàrem visitar el recinte de l'antic camp de concentració de Dachau. Allà veiérem, esgarrifades, les pintades antisemites fetes la nit del 16 de setembre. Es tracta del pitjor atac contra un recinte d'un antic camp de concentració des de l'incendi provocat als antics barracots jueus a Sachsenhaus l'any 1991. A la part del darrere i al costat dels barracots reconstruïts en l'antic camp de Dachau van ser pintades, amb color roig intens, frases antisemites i antiamericanes. En aquestes frases s'insultava a representants del Consell Central dels Jueus a Alemanya i es feien amenaces personals.

Aquest fet espantós és un atac al record de les víctimes del nazisme alemany i mostra la continuïtat de l'odi vers les perseguides pel nacionalsocialisme. Els agressors han demostrat, amb la violació del recinte, el seu franc suport a l'atac terrorista al World Trade Center. Els neonazis alemanys se senten propers als agressors dels atacs terroristes pel seu odi antisemita i antiamericà.

A les pintades, plenes d'odi, s'insultava els Estats Units com a un govern dirigit pels jueus. Frases com aquesta, en el recinte de Dachau, que va ser alliberat per les tropes nord-americanes, no només són antisemites, sinó que són un intent de difamació vers els antics alliberadors, així com de voler donar la volta a la història d'Alemanya.

L'espantosa agressivitat contra les víctimes del nacionalsocialisme i l'extensió de l'antisemitisme que es pot veure en aquestes pintades, fa por. A més, aquest atac no ha estat considerat per l'opinió pública. A la premsa només aparegueren algunes notícies curtes i inexactes. No hi va haver cap protesta i cap personatge polític ha anat a Dachau. El sentit d'aquest atac ha sigut menystingut. Sembla que no hi ha molt d'interès en investigar els atacs.

Condemnem la violació de l'antic camp de concentració de Dachau i exigim la investigació i condemna dels agressors!

Traducció de Petra Vois i Pepa Calli

ACTIVITATS DES DE GENER A MARÇ DE 2002

Seminaris: El fet d'impartir seminaris per als alumnes de batxillerat que realitzen treballs de recerca ha estat un èxit, amb una assistència de 44 estudiants.

Conferències: Durant aquests mesos s'han dut a terme 48 xerrades a instituts de secundària, centres cívics, universitats o casals.

Exposicions: L'exposició itinerant Mauthausen, l'univers de l'horror ha viatjat, entre altres indrets, des de la Casa Golferichs fins a l'Ajuntament de Turis, i des de Vila Real-Beniganim, al País Valencià, fins a Vilassar de Mar i Lleida. Pel que fa a la resta de mostres gràfiques han estat exposades a Horta-Guinardó, Santa Coloma de Gramenet, Les Franqueses del Vallès i Piera.

NOMENAMENT

Juan de Diego, supervivent de Mauthausen, que des de el seu destí a l'oficina política d'aquest camp va salvar nombroses vides de companys, en canviar llurs adjudicacions als comandos de treball, ha estat nomenat Vicepresident d'Honor de l'Amical de Mauthausen de França.

RECORDEM A

Roberto Giménez Moreno, supervivent de Mauthausen, on hi romangué des del 13 de desembre de 1940 fins a l'alliberament del camp. Va morir als 82 anys, el dia 8 de desembre de 2001. Fill de Badalona, havia tornat a aquesta ciutat feia tres anys, després de residir la major part de la seva vida a Ajaccio (Còrsega).

Manuel Lucea Ayuda, fill del deportat a Mauthausen, Manuel Lucea García, mort el mes de desembre de 2001.

Anna Córdoba Ruiz, sòcia de l'Amical, que va morir als 45 anys, el dia 8 de febrer de 2002. Va ser una eficaç col·laboradora de l'entitat, com a correctora del butlletí i en qualsevol altra tasca que se li va demanar.

LES IMATGES DE MAUTHAUSEN

L'any 1996, l'Associació Amical de Mauthausen dipositava en el Museu d'Història de Catalunya els negatius originals corresponents a cinc-centes trenta-sis imatges, testimoni de la deportació de gairebé deu mil republicans espanyols als camps nazis, la gran majoria dels quals anaren a raure al camp de Mauthausen.

La història d'aquesta col·lecció és la història de la determinació d'un grup d'homes i dones que conscientment van arriscar-se per a la salvaguarda del material custodiat a l'arxiu fotogràfic, mostra dels crims perpetrats en el camp. El Departament d'Identificació de Mauthausen disposava d'un laboratori i arxiu fotogràfic, la funció del qual era retratar a tots els deportats en el moment del seu ingrés, i captar les imatges de tot el que succeïa al camp; les fotografies eren d'obligat compliment en els expedients. Part d'aquestes fotografies van ser utilitzades com a prova per incriminar els alts jerarques nazis en els judicis de Nuremberg i de Dachau, i com a conseqüència foren condemnats.

Característiques tècniques

L'anàlisi tècnica del fons, realitzada pel fotògraf Pep Parer, ha permès fer una aproximació a la qualitat visual de les exposicions i conèixer el grau de professionalitat dels fotògrafs, el tipus de pel·lícules i d'altres materials utilitzats i els processos de revelat —d'una qualitat i correcció extremada—. A més, l'estudi de les imatges proporciona una àmplia informació sobre el camp de Mauthausen i en extensió dels camps nazis, convertint-les en un document històric de primer ordre.

La col·lecció consta de cinc-centes trenta-sis imatges de qualitat variable, repartides en 19 portanegatius d'acordió de pas universal: dotze són originals d'època de la marca Contax, de cartró i paper glassina de baixa qualitat, els set restants són portanegatius moderns de cartró amb plàstic transparent i fons translúcid. El fons està format per tires de negatius de pocs fotogrames, combinats uns amb els altres de vegades

sense una relació temàtica o cronològica aparent; són retalls de rodets sencers, que per raons desconegudes, es van fragmentar. El suport dels negatius és en pel·lícula en blanc i negre de 35 mm, de tipus pancromàtica en general i en menys quantitat ortocromàtica, així com també es combinen indistintament pel·lícula fotogràfica de diferents tipus i marques amb film de cinema. Aquesta varietat de material evidencia la dificultat en aquella època per obtenir material fotogràfic d'una manera regular.

MHC-Fons Amical Mauthausen

Les característiques en la composició de les imatges i en el tractament dels temes, persones o espais retratats, deixen entreveure les mans de diversos fotògrafs en el conjunt de les fotografies que disposem. Cal destacar la gran qualitat tècnica tant en la presa com en el processament posterior. La major part de les pel·lícules van estar revelades amb un rigor estricte i una correcció absoluta, que ha evitat les habituals degradacions químiques de l'emulsió de les pel·lícules d'aquesta època. En general —si exceptuem les degradacions típiques del suport plàstic a conseqüència del pas dels anys— l'estat físic dels negatius és òptim, estan nets i no han patit agressions externes d'importància, la qual cosa permet positivat de gran qualitat.

Característiques documentals

Hi ha dos tipus de fotografies, les que van ser fetes per oficials fotògrafs de l'SS (organització paramilitar i policíaca del Partit Nacionalista Alemany) i, les que Francesc Boix, deportat a

Mauthausen i destinat a l'arxiu fotogràfic, va fer a partir del moment de l'alliberament del camp.

El conjunt d'imatges que integren el fons ens ha permès il·lustrar i comprendre aspectes de la història de la deportació. Les fotografies de Mauthausen són la captació de tot un univers concentracionari, el testimoni de la vida quotidiana, de les feines de construcció, de les visites d'alts dignataris del Reich, dels "suicidis" i dels "intents de fuga", són en definitiva una mostra del transcurs de les hores en el dia rera dia del camp.

En aquest recull fotogràfic, de gran valor documental, no hi trobem gran quantitat d'imatges d'una violència esfereidora, ans al contrari, mostren una normalitat sense estridències: grups de presoners formats, barracots en construcció, membres de l'SS en actituds casolanes, fins i tot els morts semblen impersonals, distants, quasi asèptics, però no per això perden la capacitat d'horroritzar-nos. Les imatges són, en definitiva, el rostre de la precarietat de la supervivència, de l'esgotament, de la mort indirecta i lenta, de la por, de la desesperança i de la incertesa de tots els que van patir la deportació, però també són la cara de l'odi, de la bogeria col·lectiva, del fanatisme, de la prepotència i la brutalitat dels que es van creure escollits, dels botxins. Són el símbol de l'opressió, la prova de com un sistema d'una manera freda i calculada posà en funcionament una maquinària exterminadora gairebé perfecte.

La paradoxa, però, és que tot i ser concebudes com a justificació d'una ideologia, van acabar sent la prova acusadora dels criminals nazis. La seva conservació les ha convertit en el llegat i en la memòria de totes aquelles persones que injustament van viure la deportació als camps nazis.

MARGARIDA SALA,
responsable del fons fotogràfic
del Museu d'Història de Catalunya

LECTURES RECOMANADES

Günther ANDERS, *Nosotros los hijos de Eichmann. Carta abierta a Klaus Eichmann.* Barcelona: Paidós, 2001. 97 pàgs. L'obra comprèn dues cartes. Una escrita al fill d'Eichmann amb motiu de les declaracions que fa sobre la conspiració jueva contra el seu pare, arrel del seu judici a Jerusalem, i l'altra, que li dirigeix l'any 1988 davant la indiferència manifestada pel destinatari. Es tracta d'un llibre indispensable per a tothom, ja que reclama la resistència i la consciència i, en primer lloc ho fa al propi Klaus Eichmann, al qual demana sumar-se a la causa de la humanitat per sortir, d'aquesta manera, del cercle infernal del seu origen i esborrar la taca que, immerescudament, arrossega.

Etty HILLESUM, *El corazón pen-sante de los barracones. Cartas.* Rubí: Anthropos, 2001. 163 pàgs. L'obra recull les cartes que envia l'autora, desapareguda a Auschwitz juntament amb la seva família l'any 1943, als seus amics des d'Amsterdam i des del camp de Westerbork —lloc de trànsit dels jueus

holandesos cap a Auschwitz—. Resulta impressionant la descripció de la ignominiosa vida al camp i la profunda observació de les diverses actituds dels interns i dels integrants del Consell Jueu.

Joan Carles MÈLICH, *La ausencia del testimonio. Ética y pedagogía en los relatos del Holocausto.* Rubí: Anthropos, 2001. 109 pàgs. L'autor continua les reflexions de la seva obra anterior *La lliçó d'Auschwitz*, incidint en l'ètica de la memòria, la que acull la paraula silenciada. La memòria d'aquelles víctimes que no han tingut l'oportunitat d'explicar-ho perquè no han sobreviscut. Reivindica, a més, el testimoni com una categoria fonamental per a l'educació en l'actual moment de crisi de la modernitat.

Mark ROSEMAN, *La vil·la, el llac, la reunió.* Barcelona: La Magrana, 2002. 219 pàgs. Assenyala com a punt de partida el Protocol de Wannsee, ja que es tracta del document més vergonyós pel fet de concebre l'extermini en massa del

poble jueu. Aquest historiador incideix en el tractament del tema en la historiografia, i també fa un repàs de la seva dinàmica assassina: des de la retòrica violenta del Mein Kampf fins als assassinats en massa, a partir de la invasió de Polònia i la URSS i la consumació del genocidi, que emanà de la reunió de 15 alts dignataris nazis a la vil·la de Wannsee, el 20 de gener de 1942.

Louis WEBER [et al.], *Crónica del Holocausto.* Madrid: Editorial LIBSA, 2002. 765 pàgs. Aquesta obra recull les aportacions d'especialistes en el tema de l'Holocaust, amb un plantejament cronològic des de 1933 fins a 1946. Combina la narració dels fets amb biografies i ampliacions temàtiques, que donen una visió molt completa del tema de la deportació i l'extermini. A més d'una important i qualitativa aportació fotogràfica, de mapes i plànols, el llibre conté apèndixs, glossari, una completa bibliografia i un índex onomàstic i temàtic.

TREBALLEM PER AMPLIAR EL NOMBRE DE SOCIS I SÒCIES DE L'AMICAL

Des de la darrera assemblea a Tivissa s'han incorporat 62 nous socis i sòcies. És convenient que tothom esmerci esforços per tal de seguir i augmentar el nombre de persones disposades a col·laborar.

Tallar per la línia de punts o fotocopiar i enviar a l'Amical.

BUTLLETA D'AFILIACIÓ A L'AMICAL

Nom (i/o entitat)		Cognoms	
D.N.I.	Data naixement	Domicili	
Codi postal	Població	Tel.	Professió
☐ Deportat/da ☐ Familiar ☐ Col.laborador/a		Quota anual: 3.000 ptes.	
DADES DOMICILIACIÓ BANCÀRIA			
Caixa o Banc		Agència nº	Domicili
Codi postal	Població	Llibreta / c/c nº	<input style="width: 100%;" type="text"/>
Signatura:			

Sr. Director: Us prego feu efectius els rebuts de l'Amical Mauthausen a càrrec de la meva llibreta o c/c.